

[Kirsten Gloerfelt-Tarp.]

kar ikke indføres, om det er kvaliteten, der ikke er tilfredsstillende, eller om det er visse privatøkonomiske interesser, der gør sig gældende.

Priskontrolrådet omtalte endvidere, at det ville gå i gang med pris- og avanceberegninger indenfor en række andre vareområder, som betontrappetrin, glatte døre, isoleringsmætter o. s. v. Jeg spørger den højtærede boligminister: Er dette sket?

Disse eksempler viser, at der utvivlsomt kan indvindes udgiftsbesparelser på materialer.

Et andet område, som jeg også vil nævne med henblik på nedbringelse af byggeomkostninger, er byggepladsens problemer. Det er bl. a. spørgsmålet om fastsættelse af lønakkorder, når nye materialer eller metoder anvendes, så at besparelse herved ikke ophæves og forsvinder, så der alligevel ikke herigennem skaffes billigere boliger. Det er grænsedragningen mellem fagene, det er anvendelsen af faglært og ufaglært arbejdskraft. Arbejdsmarkedskommissionen har behandlet disse spørgsmål i sin betænkning om bevægelighed på arbejdsmarkedet og for 2 år siden henstillet til hovedorganisationerne at tage disse spørgsmål op. Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund har herefter anmodet deres respektive underorganisationer om at træde i forhandling om supplerende reguleringsaftaler o. s. v., o. s. v. Der foreligger betænkninger, der foreligger henvendelser, der er nedsat udvalg, men hvad er der kommet ud af alt dette? Mit indtryk er, at man har talt og talt i flere år om det, at der kan påvises enkelte begrænsede resultater, men at det i det store og hele er blevet ved snakken.

Og der er mange andre områder, hvor der kan sættes ind for at billiggøre byggeriet, som jeg dog ikke her skal komme ind på. Kun eet punkt til skal jeg nævne, og det er de procentvis fastsatte arkitekt- og ingeniørhonorarer. Gang på gang er fremhævet det urimelige og uheldige i, at arkitekt- og ingeniørhonorarer og andre honorarer fastsættes som en vis procent af håndværkerudgifterne, således at arkitekter, ingeniører og sagførere ikke gøres interesseret i, at byggeriet bliver så billigt som muligt.

Hvad er der gjort for at ændre dette forhold? Jeg spørger den højtærede boligminister, hvad han har foretaget sig på grundlag

af alle disse oplysninger — han har mange flere, end jeg kan nævne her —, som han har fået om nedgangen i produktiviteten og om de for høje byggeomkostninger. Det er ikke nok at trøste sig med, at byggeomkostningsindekset er gået ned på grund af fald i træ- og jernprisen. Opgaven er at sørge for, at de faktiske byggeomkostninger ikke bliver højere, end der er saglig grundelse for. Hvad har boligministeren f. eks. foretaget sig i anledning af, at stålvaske og bakelit-w.c.-sæder er så forholdsvis dyre her i landet? Har boligministeren krævet, at der skulle åbnes for indførsel, og har han fået dette gennemført?

Hvad har ministeren foretaget sig for at få en bedre ordening af byggepladsens problemer? Har ministeren resigneret set på, at fortjenesten ved anvendelse af nye materialer og metoder blev illusorisk for dem, der skal bo i husene? Og hvad har ministeren foretaget sig for at få ændret, at sagførere, arkitekter og ingeniører fortsat får honorarer beregnet som procenter af de samlede håndværksudgifter?

Ministeren har i den sidste tid holdt flere taler om sit bolig- og byggeprogram. Ministeren synes, efter hans tone at dømme, at føle, at han er kommet ovenpå, og han peger på de mange boliger, som er kommet i gang, og på de mange, som han mener vil komme i gang, og på de mange låneansøgninger, som viser, at der er byggelyst. Alt er jo relativt, og man forstår stigningen i ministerens humør, når man ser på de udsigter, han gav udtryk for i fjor. Så galt, som det så ud i fjor, er det ikke gået, og det var sandelig heller ikke godt, om det var det. Der blev, som før nævnt, i 1952 færdigbygget 19 000 lejligheder imod 21 500 i 1951 og 20 400 i 1950, altså lidt mere end det, der dækker befolkningstilvæksten, og der blev påbegyndt ca. 23 000 lejligheder imod 16 200 i 1951. Det må erkendes, at 23 000 i forhold til, hvad der i en lang årække er påbegyndt, er et pænt tal.

Er det nu udelukkende ministerens fortjeneste? Det kan man ikke sige. Forskellige forhold kom ministeren til hjælp. Som fremhævet i finansministerens økonomiske oversigt faldt erhvervsbyggeriet, da pristigningen hørte op i sommer og investeringslysten i erhvervslivet faldt, offentligt civilt byggeri faldt, herunder diverse skoler og sygehuse, og militærbyggeriet forsinke-